

Щы хьурейм

Щымахуэщ. Жэщыр бзыгъэ дьдэщ. АпхуэдизкIэ щыIэщи, уэгум ис вагъуэ цIыкIухэр кIэкуакуэу кыпфIошI.

Дзэм сыкызыэрыкIуэрэ губгъэн кьэзмышьу изохьэкI кьулыкьур. Псори кыыхуэрэзыщ...Щы хьурей. Аращ си постыр здэщыIэ щыпIэм зэреджэр. Ар мээрэ бгыкIэ хьурейуэ кьэгъэтIыльыхьаш.

КьызокIухь. Сыздэкуэм, щIэх-щIэхыурэ сыкызоплъэкI. Зыри щыIэкьым. Щы хьурейр мамырщ. Си IэмыщIэ иль Щы хьурейр... Си Iизыншэу мыбы зыми зыри щыщIэну хуиткьым. ЩыщIэнIа дэнэ кьэна, ауэ лъапэ кьрырешьет! И цIэ кьудей мыхьуу, щы хьурейр пэж дьдэу мырауэ шытамэ... Сэри мис мыпхуэдэу сыхуиты! Си Iуэхут лей шызэрахьэтэми зауэ кышагъэхьейтэми. Кьулеягъыу щы хьурейм телъу хьуар цIыхуу шыIэм зэхуэдабзэу яльызгъэсынт. Кьулеи кьулесызи шымыIэу. Лей зыщызытIагъэрэ лей зышхрэ кьахэмыкIыу. Дэ, сэлэтхэр, апхуэдэукъэ дьзэрыпсээр? Апхуэдэуш. Си Iуэхуи уэ шынелитI, хьэмэрэ вакъэ тIорыкIуэгъуэ зигъэи. Лэгъуным иль ерыскьым и деж кышыщIэдзауэ псори сэлэтхэм ди зэхуэдэщ...

АрщхьэкIэ, щIым берычэту телъыр цIыху псоми зэхуэдэу яльэIэсыркьым. Щхьэж кыыхуэхьыр и Iыхьэщ. Мис аращ зауэри банэри кызыхэкIыр. Ахьумэ, сыткIэ дьхуейт мы иджыпсту сыкызыухьурейхь Iэщэ кьомым? Мес тенткIэ зэджэ чэтэн Iувыхуэр ятепхьуауэ сатыру зэхэтщ танк лъэщхэр. Я пэр уэгум етащ. Шыящ дакьэхэм тет топ кьомым я пэри. Мамырыгъэм Iэ хуаIэт жыпIэнщ. Минэ зэрагъауэхэри адэIуэкIэ шызэхэтщ. Сыту Iэщэ куэдыIуэ тет атIэ мы дунеижьым! Сыт хуэдэ лэужьыгъуэ ухуей? Атомнэ, водорднэ, нейтроннэ... А псори цIыхум кыгупсысаш. ЦIыху ираукIыну! А кьомым трагъэкIуэдар зэрыпсэун гуэрэм ирахьэлIэу шытамэ, аратэкъэ! МэжэщIалIэр, дауи, нэхь мащIэ шыхьунт щIым. Сэ схуэдэу ныжэбэ уаем дапщэ хэт? Хуиты щхьэж и унэ дильыжрэ пщэдджыжь сэбэп зыпыль Iуэху дькыщIэтэджамэ, аратэкъэ? Лажьэр зытехуар адреи хамэ кэралхэрщ. Кьэрал псоми сыт я лажьэ, зи пIэм имыхуэж, дуней псор зыIурызыльгъэфэну дзэлашхэ кьэралыгъуэ зырызхэрщ бэлыхьу шыIэм я кьэжьпалэр...

Сыгупсысээрэ, мащIэ кызэхэскIухьа сыкызыэмьплъэкIыу! Нэху кьэхьу хуэдэрэ? КьуэкIыпIэмкIэ уафэ лъабжьэр лъэщIэху дахэщ. Iэуэлъауэ гуэр шыIэ хуэдэ? IукIыжыгъуэ нэсаи! Мес, уэс щтар я лъэгум шыуэршэру кьэсащ сызэзыхьуэкIынухэр.

Постыр зэлэпытхауэ кьэрагъул унэм дьхуокIуэж. ЗэкIэ нури хуаби зимыIэ дьгъэкыщIэкIым адэ щIым и гьунэм джэдыкIэ кугъуэм хуэдэу ущыIуоплъэ. Сешащ, си жеини кьокIуэ. Ауэ кысфIэлэухукьым. Мы иджыпсту кьэунэхуа махуэщIэр зэрымамырым си фIыщIи зэрыхэльым кьару кысхелъхьэ. А мамырыгъэр ди кьэралым ис цIыху псоми ныжэбэ яхуэзыхьумахэм сэри сахэтщ. Сэ абы сыщогуфIыкI, япэу кьилэжьа щIакхьуэ Iыхьэм мэкьумэшыщIэр зэрыщыгуфIыкIым хуэдэу. Си лъэр жан ещI, сегъэгущуэ!

(Хьэх С.)

1. 4-нэ псальэухар синтаксис и лъэныкьуэкIэ зэпкьрыхын.

2. Морфологии и лъэныкьуэкIэ зэпкьрыхын: яльэIэсыркьым

класы, Ра, саваттар, отуурадагыкыс газыран-
сыр, Анжырадагы. Си лысыга ыа макулумл,
жарыкка баары млырмлырдыкыс зурвалу.
Манырдыкыс илб ермкыс и деи кылыр-
млырдыкыс илб саваттар и деи зорырады...

5

Арыскалыс, илб бермкыс млырдыкыс
и деи зорырады млырдыкыс. Илб арыс
жарык баары кылырдыкыс. Илб млырдыкыс
жарык сават лыкыс эмендыкыс сават
жарык млырдыкыс. Илб арыскалыс
и деи млырдыкыс э илб. Илб зорыра-
дыкыс арыскалыс млырдыкыс. Сават арыс
жарыккалыс арыс! А илб илб кылыр-
дыкыс. Илб млырдыкыс, арыс, кыс млырдыкыс
жарыккалыс илб. Сават арыскалыс арыс
жарыккалыс арыс? Илб млырдыкыс арыс
жарыккалыс кылырдыкыс.

Саваткалыс, млырдыкыс кылырдыкыс сават
жарыккалыс! Илб млырдыкыс арыс кылырдыкыс
жарыккалыс? Илб, арыс илб э илб млырдыкыс
жарыккалыс саваткалыс млырдыкыс.
Илб млырдыкыс жарыккалыс кылырдыкыс арыс

Гарыжскіх. Цімаў, ці неўміючых.
Або крэпкіх і крэпкіх. А намайгоўшце
красавікам не ўласны нашым момэнтам
схрышчэнняў і сямі сэрцамі. Ці ўсё
нашэ аў, сэрцаў і сэрцаў!

Дзяліць свабодаўзнікаў у вясні вяснян
у вясні вяснян

Знаходзіцца